

17/A

Ismertesse az óravázlat/foglalkozási vázlat készítésének előírásait, módszereit, szempontjait!

Óravázlat fogalma:

A tanári tervezői munka legkisebb egysége, amelyben megtervezzük az óra pontos menetét, az adott tananyag feldolgozása során alkalmazott módszereket, fogásokat eljárásokat, az óra célját, didaktikai feladatait.

A tanár személyes terve, melynek formája nincs köbe vésvé.

MENETE:

Tanmenet – tematikus terv – **óravázlat**

(Az óravázlat tartalma függ az előző tervezési szakasz alaposságától és a megvalósíthatóságának realitásától)

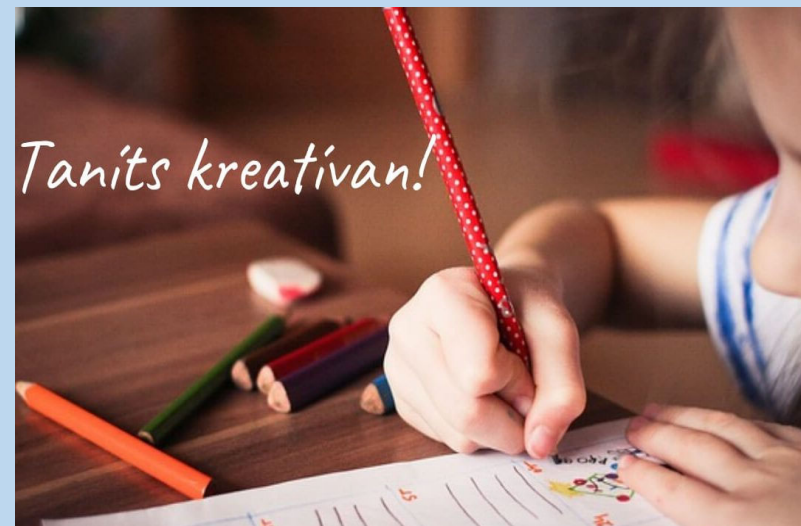
**Az óratervezet, az
óravázlat**

Óravázlatírás előnyei

- Az óravázlatírásnak igen sok előnye van:
- Az írásban történő **megfogalmazás segíti a gondolatok tisztázását és pontosítását.**
- Az emberek nagy része „**vizuális**” típus, **szükségük van a gondolatok írásbeli rögzítésére.**
- A leírt tervek a **későbbiek** folyamán **is használhatók** az új objektív és szubjektív feltételeknek megfelelő változtatásokkal.
- Különös jelentősége van a tervek írásban, amikor az **oktatási szituáció bonyolultsága** és a tanóra közben átélt szorongás miatt nem képesek gondolatban átlátni, „hol is tartok?”.
- Az írott tervek a tanítás során segítséget és támaszt jelentenek ahhoz, hogy a tanulók szabad asszociációi vagy gondolati elágazásai ne vigyék teljesen **mellékvágányra** az óra menetét. *(Falus–Golnhofer–Kotschy–M. Nádasi–Szokolszky, 1989.)*

Óravázlat általános elemei-nevelési szempontból

- Tanító/tanár:
- Osztály,csoport:
- Óra, foglalkozás anyaga:
- Óra típusa:
- új ismeretet feldolgozó óra,
- alkalmazó,
- Rendszerező
- ellenőrző óra
- Célja: (az óra **konkrét** célja a tananyaggal kapcsolatban, mit szeretnénk elérni...)
- Feladatai:
- **Nevelési:** Idetartozik minden olyan **személyiségfejlesztő, magatartást formáló lehetőség, melyeket a tanár a tartalom feldolgozása során ki tud bontani**
- PL: magatartás formálása, személyes felelősség megéreztetése (erkölcsi nevelés, Az ellátás „szépségének” megláttatása (esztétikai nevelés)

Óravázlat általános elemei-didaktikai szempontból

Oktatási/didaktikai: (különböző oktatási stratégiák alkalmazása)

1. - A gondolkodás fejlesztése → felfedezéssel tanulás segítségével,
2. - szociális és készségek tanítása → kooperatív tanulás segítségével,
3. - készségtanítás → direkt ismeretátadási modell módszereivel
4. - új ismeret tanítása → bemutatás segítségével,
5. - adaptív oktatási stratégia alkalmazása

Az adaptivitás tehát a differenciálás (a pedagógus által irányított fejlesztés és/vagy a tanulók önvezérelt fejlesztése) és az egyéni sajátosságok ismeretében megvalósuló egységesség együttes alkalmazása a pedagógiai folyamatban. Az adaptivitás a résztvevők együttműködésén alapul, az érintettek kölcsönös alkalmazkodását feltételezi egymáshoz és a körülményekhez – a pedagógus szakértelmén alapuló felelősségét nem csökkentve.”

Óravázlat általános elemei-pedagógiai/pszichológia

Pedagógiai/pszichológiai, módszerek:

- motiválás,
- differenciálás és individualizálás,
- problémafelvetés és problémaszituáció megteremtésének módszerei

Módszerek:

Nevelési: követelés,- meggyőzés, -példaadás,
- jutalmazás,- dicséret,- büntetés, -gyakorlás,
- belső kontroll, attitűd formálása

Oktatási/didaktikai: előadás,

1. magyarázat,
2. megbeszélés, vita,
3. szemléltetés, projekt módszer,
4. kooperatív módszer,
5. szimuláció,
6. munkáltatás,
7. ellenőrzés, értékelés

Szervezeti formák: frontális munka,- egyéni munka, -párban folyó tanulás,- csoportmunka

ÓRAVÁZLAT

Tartalma függ:

- a tanár tapasztalataitól (gyakorlottságától);
- az óra céljától, didaktikai feladataitól;
- a választott tanítási stratégiától.

Az óravázlat készítése nem kötelező, de kezdő tanárok esetében, illetve új tantervek, tankönyvek bevezetésekor gyakorlottabb pedagógusoknak is ajánlott.

Az óravázlat készítésének célja és haszna:

- A tanítási óra menetének (a tananyag feldolgozásának) pontos *megtervezése*. Használatával elkerülhetővé válik az improvizálás, a kezdő tanároknál különösen gyakori időzavar.

Az óravázlat ajánlott formája és tartalma

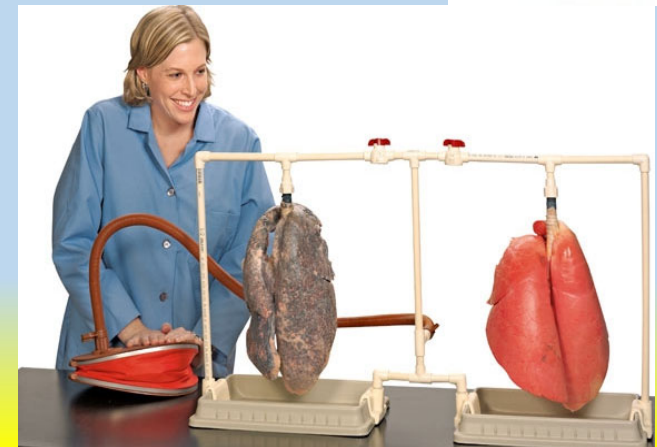
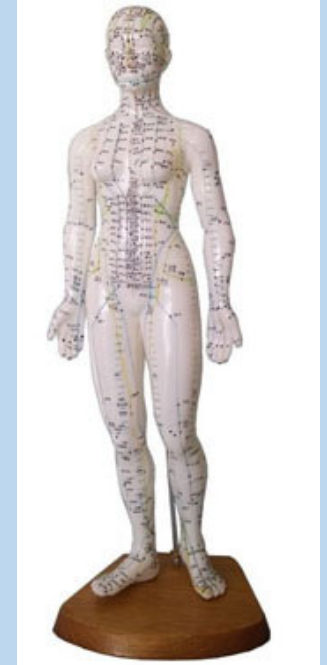
- Kötelező forma és tartalom az iskolai gyakorlatban nincs, a tanárképzésben előfordulnak preferált formák.

A tanítási terveket a tanár magának készíti olyan formában, amely segítséget jelent munkája eredményessé tételéhez.

Eszközök

- **Eszközök:** (tanári, tanulói)
- **bemutató** tanári kísérletek
- modellek, makettek,
- szemléltető képek,
- didaktikus kártyák,
- táblai rajz,
- folyamatábrák,
- grafikonok
- transzparenszek,
- interaktív anyagok,
- weboldalak, filmek,
- könyvek, tankönyvi ábrák,
- munkafüzetek, füzetek,
- csomagolópapírok, rajzeszközök, írólapok)
- **Tantárgyi koncentráció:** biológia, anatómia, kémia.....

Mi a foglalkozásterv?

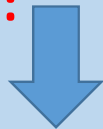
A foglalkozásterv egy adott foglalkozásra való **közvetlen felkészülés dokumentuma**.

Az előkészületek fontos fázisa a foglalkozásterv készítés, azaz a foglalkozás részletes megtervezése.

Fontos ismerni a tervezés során:

1. a hallgatók fejlettségi szintjét, (mit tudhat?)
2. életkornak megfelelő társas kapcsolatait, (milyen környezetből érkezett?)
3. kommunikációját, (milyen „beszédszínvonalra”?)
4. támogatási szükségleteit, (mire van szüksége a tananyagok elsajátításához?)

az együttműködés módjai:

behatárolják a pedagógus számára a motiváció formáit
tevékenységek szintjét,
szervezési formáit, segítségnyújtás határait

Fontos

- Fontos, hogy a **hallgató öntevékenysége** is megvalósuljon, ami többnyire a **szabad akaratára épül, de irányított formában tudatosan azokra a területekre koncentráljunk**, melyek a **fejlődését biztosítják a kitűzött célok mentén**.
- Elengedhetetlen, hogy legyen mód a **saját élményű tevékenységek** által felszínre hozott érzések, élmények **közös megbeszélésére és feldolgozására is!**

Óraterv/foglalkozási terv

Fogalmak tisztázása:

- cél-és feladat: pl. attitűd, készség-, képesség, fejlesztési szint értelmezése; didaktikai, nevelés feladatok,
- felhasznált forrás
- didaktikai egységek
- munkaformák, módszerek: konkrét példák
- óraterv mellékletei

Reflexió – összefüggése az óratervvel

Az óra logikai felépítése

1. Motiváció megteremtése:

- Tanulóinkat, érzelmi, értelmi oldalról rá kell hangolnunk az órára.

Több lehetőség áll rendelkezésünkre, /tanári előadás, video,

játék, stb/ Hogy milyen eszközt használunk az tőlünk, és csoportunk összetételétől egyaránt függ, de a tábla lehetőségei ebben a szakaszban is jól kihasználhatók.

Ebben a szakaszban sor kerülhet előzetes ismeretek aktivizálására is.

2. Korábbi ismeretek aktivizálása

Ebben a szakaszban mérjük fel, ismerjük meg, de egyben aktivizáljuk is tanulóink előzetes ismereteit. Ezekre az ismeretekre támaszkodhatunk, de az is fontos, hogy elkerülhetjük azoknak az ismereteknek a felesleges ismételtetését, amelyek már léteznek. Gondoskodhatunk ugyanakkor ezek bővítéséről/Mivel az óra új ismereteit közvetlenül megelőző ismeretekről van szó, ellenőrzésként is funkcionál a szakasz a tanár számára./

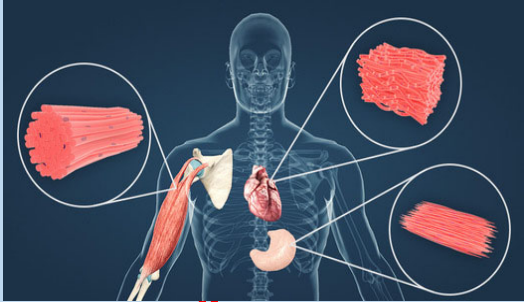

3. Új ismeretek feldolgozása:

Ebben a szakaszban kap szerepet **kiemelten a tanári magyarázat**, azonban a tábla lehetőséget teremt arra, hogy a száraz monologizálás helyett a magyarázat valóban „csak” magyarázat legyen. Előtérbe kerül a tanuló aktív ismeretszerzése, a tanár a legszükségesebb, és kiegészítő ismereteket biztosítja.

4. Ellenőrzés, visszacsatolás

Az új ismeretek feldolgozása során az összefüggő gondolategységeket érdemes egyfajta **részellenőrzéssel lezárni**. Ekkor információkat szerezhethetünk az eddigi munkánk hatékonyságáról, és szükség esetén képesek leszünk azonnali korrekcióra is. Az **aktívtábla** lehetőséget nyújt az azonnali ellenőrzésre, visszacsatolásra, úgy, hogy mindkét fél számára fontos információkat nyújt, és lehetővé teszi a pontosítást, illetve a megerősítést.

5. Összefoglalás, összegzés:

A konklúzió levonása.

Ha az órai összefoglalást funkcionális vázlat felépítésével tervezzük, itt újra lehet szerepe az aktív táblának.

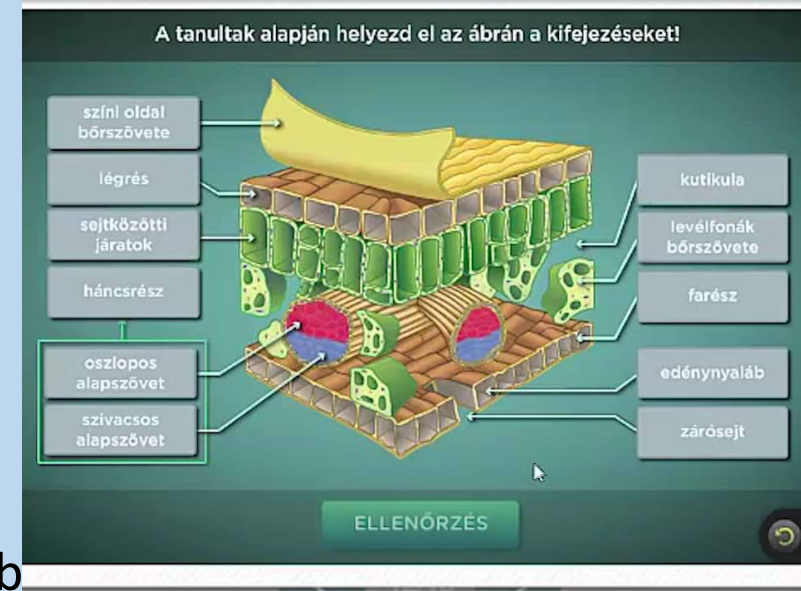
Építsük fel a vázlatot közösen! ("fogd és vidd")

Ezzel a lehetőséggel azonban óvatosan kell bánnunk, mert a tanulók mozgatása miatt időigényes tevékenységről van szó.

Vagy tervezzünk úgy, hogy a feladat közös megoldására legyen időnk,

adjuk készen a vázlatot, és ez alapján beszéljük meg a tanultakat, építsünk fel egy gondolatmenetet.

Semmi sem rosszabb – ezt talán tapasztaltuk –, mint egy be nem fejezett rendszerezés.

A tanítási tervezetek javasolt felépítése

<i>Idő</i>	<i>Az óra menete</i>	<i>Didaktikai mozzanatok</i>	<i>Módszerek, munkaformák</i>	<i>Eszközök</i>

Óraterv

Óraterv

Pedagógus neve:

Tantárgy:

Csoport:

Az óra, foglalkozás témája: (esetleg, mottója)

A mottó értelmezése

Kreativitás, problémamegoldás fejlesztése.

Az óra didaktikai feladata:

Az előzetes megismert ismeretek felidézése.

Tantárgyi kapcsolatok:

Tanulási folyamathoz köthető tevékenységek:

Óravázlat

Feladatleírás	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Alkalmazott munkaformák, módszerek	Szükséges eszközök, mellékletek	Időkeret
---------------	---	------------------------------------	---------------------------------	----------

Ráhangelődés, előkészítés:

- Érdeklődés felkeltése.
- Gondolkodási képesség.
- Analizáló-szintetizáló képesség
- Hangulati előkészítés
- Türelem, együttműködés
- Egymásra figyelés

Szociális kompetenciák fejlesztéshez köthető tevékenységek:

- Együttműködés,
- egymásra való odafigyelés,
- egymás segítése,
- értékelés, önértékelés,
- kommunikáció,
- önkifejező készség fejlesztése.
- **Fejlesztési fókuszok:**
- Gondolkodás fejlesztése.
- Szóbeli, vizuális kifejezőképesség fejlesztése.
- Kommunikáció, önkifejező képesség fejlesztése.
- Problémamegoldás fejlesztése.